

CBR eller Centralt Bigårds-Register

Et nyt system er blevet lanceret i Danmark til registrering af bigårde. Effektiv kommunikation mellem biavlere og myndighederne er et vigtigt element, som skal fremme sundheden i de danske bier.

Af Per Kryger, Institut for Agroøkologi, AU-Flakkebjerg & Birgitte Lund, NaturErhvervstyrelsen

Danske biavlere har i lang tid ønsket elektroniske sundhedsattester til brug ved vandring eller handel med bier. De kendte papirsundhedsattester med tre gennemslag er ikke effektive, når biinspektøren skal ud og besøge bigårde, f.eks. ved udbrud af ondartet bipest. Kyndige biavlere finder heller ikke dette redskab tidssvarende længere. Papirattesten er nu ved at være fortid. Papirsundhedsattesten med de uhåndterlige gennemslagskopier var samtidig upræcis i sin angivelse af bigårdens placering. Derudover har mange kyndige biavlere haft svært ved at huske at få sendt de to kopier af attesten videre til den rette biinspektør indenfor den fastsatte frist på 14 dage.

For alle biavlere

Efter talrige opfordringer er der nu udviklet et nyt system, som er mere end blot en elektronisk sundhedsattest. Alle biavlere kan

bruge det nye system, og det er altså ikke kun forbeholdt kyndige biavlere og biinspektørerne.

I det Centrale BigårdsRegister (CBR) kan du oprette alle dine bigårde. Systemet indeholder oplysninger om dig og viser, hvor du har placeret din bigård, når du har prikket den ind på et kort eller luftfoto. Det er ret enkelt, og tager kun nogle få minutter, hvis man har de nødvendige redskaber.

Hvad kræves?

Da systemet er baseret på en fælles database, kræver det, at man har en computer med adgang til internettet. Inden du starter, skal du sikre dig, at du har en NemID, den samme, som du bruger, når du vil vide, om der er overført penge til din konto. NemID er valgt, fordi systemet har et højt sikkerhedsniveau, og fordi de fleste i Danmark er vant til at benytte det i forbindelse med deres bankkonti etc. NemID og CBR stiller nogle krav til din computer, som de fleste moderne computere dog kan klare. Er computeren ikke helt så opdateret, vil systemet give besked, og man kan gratis finde de rette versioner. Enkelte banker har valgt at blokere deres NemID, således at det kun kan bruges til bankforretninger, men det kræver kun et telefonopkald

til NemID support for at få det åbnet til CBR.

Kom godt i gang med CBR

Det er ikke alle dage, der er lige egnede til biavl. I regn og blæst er det bedre at finde på andre aktiviteter. Tænd computeren, find NemID kortet frem og se på CBR, under **<https://cbr.fvm.dk>**

BEMÆRK at du skal skrive https. Det lille s viser, at dette er en sikret forbindelse. Afhængigt af hvilken internetbrowser, man bruger, når man surfer på nettet, vil man opleve lidt forskelligt. Nogle programmer spørger flere gange, om man vil se "ikke sikre" elementer, hvilket man her kan svare ja til. På hjemmesiden findes en mere grundig vejledning, og det er en god ide at bruge lidt tid på at læse denne igennem. Der er hjælpefunktioner i systemet og der er vejledninger i at komme godt i gang på hjemmesiden.

Login med NemID

Alle, der har en NemID, kan benytte CBR og altså prøve, hvordan systemet virker. Som bruger bliver man bedt om at vælge sin rolle, der er en række muligheder, men for de fleste vil det i første omgang være rollen som biavler man vælger. Takket være NemID ved vi hvem, der er logget ind. Vi har automatisk deres navn, men biavleren skal selv udfylde information om adresse, telefon og det er meget vigtigt,

at der altid er en opdateret e-mail, da det er via biavlerens email-adresse, al kommunikation går, hvis der skulle opstå behov for dette. Man kan, når man er logget ind, se et kort over Danmark på højre side af skærmen. På kortet er der en række prikker, der viser forekomst af ondartet bipest i 2012 i Danmark. De enkelte zoner er ikke placeret lige over bigården med bipest i udbrud, men forskudt tilfældigt for at sikre anonymitet.

Læg din bigård ind i CBR

Det er ret enkelt at placere sin bigård på kortet. Der er en række redskaber, der hjælper dig til at indkredse bigården. Du kan enten klikke på landkortet, således at det zoomer tættere ind på egnen, hvor bigården står. Hvis du foretrækker at skrive postadressen, klikker du på det lille ikon, der ligner et hus i panelet over kortet, så åbnes et vindue, hvor du kan skrive adressen, som kortet så automatisk zoomer ind på. Det er Kort og Matrikelstyrelsens kortmateriale, der ligger til grund herfor, og det fungerer fornemt.

Kort for overblik, luftfoto for detaljer

Det er som beskrevet ovenfor muligt at skifte mellem landkort og luftfoto. Når man er tæt på lokaliteten på landkortet, er det ofte en fordel ved bigårde i mere åbne landskaber at skifte til luftfoto, fordi man så kan se træer

og buske, og ofte præcist ved at zoome tæt på finde bistaderne i landskabet. Det afhænger dog af, om staderne var på plads, da luftfotoet blev taget. Når man har fundet bigårdens placering på kort eller luftfoto, kan man i venstre side af skærmen vælge at registrere bigården. Der åbner sig så et nyt felt på skærmen, hvor man bliver bedt om at give bigården et navn. Navnet kan man vælge helt frit.

Hvad vil vi vide om din bigård?

Man bliver spurgt, hvor mange familier der står i bigården, men man kan også oprette en tom bigård, eller angive 1, hvis man ikke ønsker at oplyse, hvor mange bifamilier man faktisk har i bigården. Derefter skal man klikke på kortet for så præcist som muligt at opgive lokaliteten, derved udfyldes automatisk de to felter med bigårdens lokalitet. CBR bruger ikke grader nord og syd, men et mere præcist system, der angiver placering i meter i forhold til to linier. Det sidste skridt er, at man bliver bedt om at oplyse kontaktperson for bigården og en postadresse. Det sidste kan give anledning til overvejelser, hvis bigården er opstillet langt fra nærmeste bolig og langt fra ejeren af jorden. Vælg den adresse som du selv synes er mest relevant at køre efter, f.eks. der, hvor man vil vælge at køre ind for at parkere bilen og hvor der er behov for at

orientere lodsejeren, hvis den kyndige biavler eller biinspektøren besøger dine bier.

Hvem kan se disse oplysninger om din bigård?

Det kan du, og det kan du kun, når du er logget ind med din NemID i CBR. Du kan se dine egne bigårde, og ingen andre bigårde. Den lokale biinspektør kan også se din bigård. Som myndighed for området vedrørende bisygdomme er det naturligt, at biinspektøren har adgang til at se, hvor dine bier står. Endelig kan NaturErhvervstyrelsen og Offentlig Bisygdomsbekæmpelse se alle bigårde i Danmark.

Hvad skal det så bruges til?

Hvordan får du gavn af, at dine bier er registreret i CBR? Ved at registrere dine bier i CBR får du automatisk besked, hvis der findes sygdomme i nærheden af din bigård. Det samme gælder biinspektøren. Når der findes ondartet bipest, ved inspektøren straks, om der findes bigårde indenfor en 2 km zone. Det er muligt at bruge CBR til at aftale inspektion af bigården, men du er naturligvis også velkommen til at kontakte inspektøren telefonisk og aftale besøg. Hvert år i april og oktober vil vi bede biavlere, der har registreret deres bigård i CBR, om at opdatere oplysningerne. En familie kan slås sammen eller deles i to, men for at spare inspektøren for at køre til tomme bigårde, bedes

man slette disse, hvis ikke man har planer om at opstille bier igen senere. Systemet er allerede i brug, og flere end 1100 bigårde er tilmeldt. Biavlere, der har bier nær en bigård med ondartet bipest i udbrud, har fået besked via CBR. Man behøver ikke logge sig ind hver dag for at erfare dette. Der kommer en email, når der sker en ændring af sundhedsstatus i nærheden af ens bigård. Derfor husk altid at have din opdaterede email adresse i CBR.

Hvad med sundhedsattester?

Som nævnt allerførst, er CBR tænkt til at skulle erstatte de gamle sundhedsattester. Det er naturligvis stadig sådan, at man skal syne bier, før de flyttes, og man skal skrive en attest på, at de er sunde. Dette kan man nu gøre enkelt i CBR, uanset om man kun har tænkt sig at vandre med bierne på lyngtræk, eller man vil sælge en bifamilie til en anden biavler eller de skal flyttes til en anden ejendom eller længere væk end 1 km fra den oprindelige plads. Hvordan det foregår, er beskrevet i vejledningen på nettet, men dette er kun relevant for kyndige biavlere, der har fulgt et kursus ved Aarhus Universitet.

Deltag i et "lotteri"

Skulle du have mistet den sundhedsattest, du fik, da du købte bier, eller er du ikke helt sikker på, om biinspektøren ved, hvor

dine bier står, er det at tilmelde dig CBR den sikreste måde at komme i betragtning til sundhedscheck af dine bier. Som beskrevet andetsteds i bladet starter EU et overvågningsprogram for bitab. Bliver din bigård trukket ud til kontrol, vil du få besøg af en biinspektør, som udtager en prøve fra din bigård, som sendes til analyse for forekomst af varroamider og virus på Aarhus Universitet. Du får dermed chancen for direkte at erfare, hvordan dine bier har det, og er med at sikre, at vi på længere sigt får bedre styr på bitab. Efterhånden som vi får talt midter og set efter virus i de indsendte bier, vil vi orientere om dette. Det vil ske gennem CBR, så selv hvis din bigård ikke bliver udvalgt, kan du som bruger straks se hvordan sundhedstilstand er i dit lokalområde. Vi har alle meget at vinde, hvis du vil deltage.

